

Törelî Türk Edebiyatı Çalışmaları-1 Su Kasîdesi (Şerh – Tahlil)

Mustafa Aksoy

aksoymustafa269@gmail.com

Geliş Tarihi/Received: 26.01.2024
Kabul Tarihi/Accepted: 26.04.2024
Yayımlanma Tarihi/ Available Online:
27.06.2024

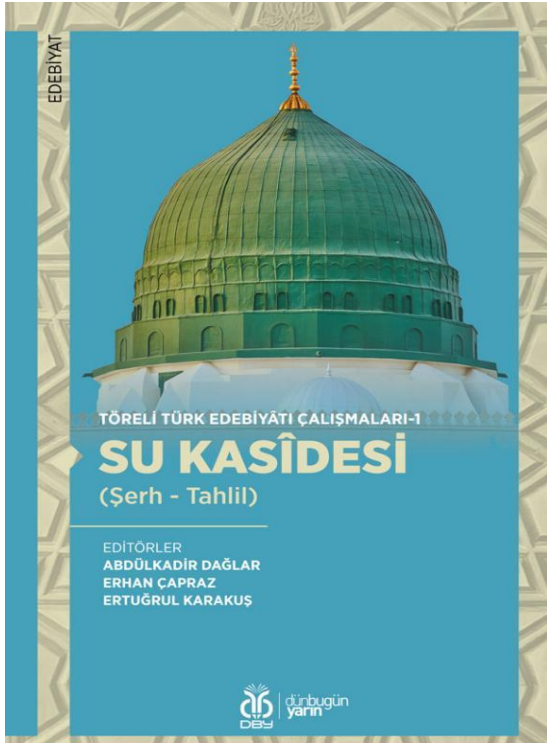
Kitap Bilgileri/Book Information

Editörler/Editors: Abdülkadir Dağlar, Erhan Çapraz, Ertuğrul Karakuş

Yayınevi/Publisher: Dün Bugün Yarın Yayınları

Basım Yılı/Year of Publication: 2023

Sayfa Sayısı/Number of Pages: 522

Görsel: "Törelî Türk Edebiyatı Çalışmaları-1 Su Kasîdesi (Şerh-Tahlil)" kitabı kapak fotoğrafı.

1. Giriş

Törelî Türk Edebiyatı, beyânnâmesi Abdülkadir Dağlar tarafından kaleme alınmış, hakîkati ve Hz. Peygamber'i esâs alan edebî ürünleri kapsayan bir alandır diyebiliriz kısaca¹. Bu minvâlde 9 Şubat 2022 târihinde Abdülkadir Dağlar, Erhan Çapraz ve Ertuğrul Karakuş'un riyâsetinde, Bolu Diyânet Gençlik Merkezi'nde başlayan Törelî Türk Edebiyatı Okumaları, 64. haftasından itibaren Türkiye Yazarlar Birliği Bolu Şûbesi çatısı altında devâm etmeye başlamıştır. Hâlen aynı yerinde ve her hafta Cumâ günleri her kesimden kişilerin katılımına açık olarak gerçekleştirilmektedir. 100 haftayı geçen fikrî-ilmî zemînde muhâsebe ve tartışmalarla katılımcıların genelde edebî olmak üzere çeşitli disiplinlerde fikir sâhibi olmasını amaçlayan okumalar maârif mekânı, fikir okulu görevini üstlenmektedir. Çeşitli edebî eserlerin okunup yorumlandığı sohbetlerin 74. haftasında 18 Ağustos 2023 târihinde de yazımıza konu olan kitapla alâkalı olarak, "Su Kasîdesi'nin Düşündürdükleri" adlı muhâsebe tertîb edilmiştir.

2. Fuzûlî'ye Kendi Beytiyle Cevap Vermek...

Senin teg nâzenîne nâzenîn işler münâsibdür

Gözüm cânım efendim sevdiğüm devletlü sultânım (Fuzûlî)

Törelî Türk Edebiyatı Çalışmaları'nın ilk mahsûlü, Fuzûlî'nin şâheseri Su Kasîdesi'nin şerh-tahlîli üzerinedir. Kitap, kendine münhasır, nâzenîn bir usûlden mürekkeptir. Bu orijinallik, esere konu olan

¹ Törelî Türk Edebiyatı'nın mâhiyeti için bakınız: Dağlar, "Edebî Töre Çatısı Altında: Törelî Türk Edebiyatı", İslara Uluslararası İslam Araştırmaları Kongresi Bildiriler Kitabı (12 Şubat 2022) s.100-115.

Cite as (APA 7): Aksoy M. (2024). Abdülkadir Dağlar, Törelî Türk Edebiyatı Çalışmaları-1 Su Kasîdesi (Şerh – Tahlil), Dün Bugün Yarın Yayınları, 2023, 522. *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 10(20), 138-144. <https://doi.org/10.25306/skad.1426376>

kasîdenin her beytinin farklı kişi ve kişiler tarafından şerh edildiği “*beyit beyit şerh-tahlil*” usûlünden kaynaklanmaktadır. Bu özelliğiyle aynı zamanda ilk olma özelliği taşıyan çalışma, 56 farklı yazarın yazısıyla, her birinin samîmî üslûbuyla hayli zenginlik kazanmıştır. Kasîde’nin bâzı beyitleri tek kişi, bâzıları iki, bâzıları ise üç kişi tarafından yorumlanmıştır. *Mukaddime* bölümünde belirtildiği üzere her yazar usûl, üslûp, dil ve imlâ husûsiyetlerinde şahsî tercih, zevk ve keyfine münhasır olması amacıyla serbest bırakılmıştır. Yine, kitâbın bir ilk olarak görülebilecek özelliği ise “*dağılmış incileri toplamak*”² arzusuyla yazarların sâdece Klâsik Türk Edebiyatı sâhasının hocaları olmayıp Türkoloji’nin tüm şûbelerini kapsayıcı sûrette Yeni Türk Edebiyatı, Halkiyât ve -serînin diğer kitaplarında- Dil Bilimi hocalarını; İlâhiyât, Arap Dili ve Belagâtı bölümü hocaları, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenleri, Yüksek Lisans-Doktora öğrencilerini töre çatısı altında birleştirmesidir.

Yazarların, kitapta bulunan sırasıyla isimleri:

“Atabey Kılıç, Mehmet Kırbıyık, Salih Uçak, Mahmut Kaplan, Bilal Kemikli, Bilge Kaya Yiğit, Gülçin Tanrıbuyurdu, Hasan Ali Esir, Mehmet Veysi Dörtbudak, Ahmet Tanyıldız, Lokman Turan, Erdem Sarıkaya, Serap Yavaş, Emrah Bilgin, Nazire Erbay, Oğuzhan Şahin, Hüseyin Akkaya, Halil İbrahim Haksever, Vildan S. Coşkun, Sait Yilter, Türkan Alvan, Mustafa Uğurlu Arslan, Ertuğrul Karakuş, Şeyma Nur Zararsız, İsmail Güleç, Abdülkadir Dağlar, Âdem Ceyhan, Bekir Çınar, Bekir Belenkuyu, Emrullah Yakut, Mustafa Aksoy, Bahir Selçuk, Seyit Yavuz, Erdoğan Uludağ, Mustafa Sefa Çakır, Gül Nihal Kul, İbrahim Halil Tuğluk, Abdulmuttalip İpek, Mehmet Altunmeral, Bayram Ali Kaya, Sadık Yazar, Adnan Uzun, Ziya Avşar, Erdem Can Öztürk, Hakan Yekbaş, Cemal Abdullah Aydın, Erhan Çapraz, Mehmet Korkut Çeçen, Kezban Paksoy, Osman Ünlü, Ahmet Uğur, Mehmet Sait Çalka, Abdulkahim Kılınc, Ömer İnce, Murat Ali Karavelioğlu, Büşra Çelik Vural.”

522 sayfa hacmindeki kitap, “*İçindekiler*”, “*Su Kasîdesi Şiiri ve Şerh-Tahlil Dizini*”, “*Mukaddime*” ve her biri ayrı başlığa sâhip şerhlerin bulunduğu asıl bölümden müteşekkildir. Bâzı yazarlar, şerhin daha anlaşılır olması maksadıyla görseller kullanmış, kelimeleri ve ses yapılarını, ilgili beyitte tartışmalı kelimelerin nüshalardaki farklılıklarını tablolarla aktarmıştır. Bu unsurlar, bir bütün olarak bakıldığında esere biçim açısından da zenginlik katmıştır. Eserin kapağında Kubbetü’l-Hadrâ’nın olması ise, Hz. Peygamber’e muhabbet ve hürmetin tezâhürü olarak dikkat çekmekte ve Fuzûlî’nin kitâba konu olan kasîdesini Hz. Peygamber’e yazmasına telmihte bulunması hasebiyle oldukça mânidâr durmaktadır. Kapak renginin mavi olması dahi suyu çağrıştıracak şekilde ince düşünüldüğünü göstermektedir. “*Doğumunun 540. Yılında töreli şiir ustâdı Fuzûlî ve onun şahsında Töreli Türk Edebiyatı’nın na’t-ı şerîf yazan tüm şâirlerine...*” ithâfı ise vefâ duygusunun tezâhürüdür.

Modern şerh kitaplarında, mâlûm olduğu üzere bir kasîdenin, gazelin tek kişi tarafından şerh edildiğini yâhud belirli bir dönemin eserlerinin (16. 17. yüzyıl vs.) farklı kişi veyâ kişilerin belirli şâir veyâ şâirlerin şiirlerini yine tek yazarlı olarak şerh ettiğini, böylelikle birkaç hoca/yazar tarafından güzîde çalışmalar oluşturulduğunu görmekteyiz. Ancak bir şiirin her beytini farklı bir kişinin, hattâ aynı beyti farklı kişilerin bir arada yorumladığına ilk defâ bu eserde şahid oluyoruz. Böylece kitap, genelde Türkoloji’nin özelde ise Klâsik Türk Edebiyatı sâhasının yeniliği olmasından ve dahi Sosyal Bilimler’in diğer şûbelerine de uyarlanabilme özelliğinden mütevellid, müstesnâ bir hüviyeti hâiz olarak kılavuz görevi de üstlenmektedir.

Su Kasîdesi (Şerh-Tahlil) çalışması, “*Bir beyit şerh edilerken hangi usûller gözetilmiş?*”, “*Aynı beyti farklı kişiler nasıl yorumlamış?*”, “*Kelimelerin ve mazmûnların her kişideki intibâi nasıl şekillenmiş?*”, “*Tasavvufî, psikolojik, mitolojik, etimolojik öğeler nasıl kullanılmış ve bunların oluşturulan metne etkisi nasıl olmuştur?*”, “*Bir beyitten atılamayacak, olmazsa olmaz kısımlar nelerdir, beytin nesre çevrilisinde özellikle özenin ve cümlelerin diğer unsurlarının farklı algılanması yorumu ne kadar değiştirebilir ve beytin birkaç*

² Kılıç, A. (2007). “*Dağılmış İncileri Toplamak: Şerh Tasnîfi Denemesi*”, İstanbul: Prof. Dr. Abdülkadir Karahan Anısına I. Uluslararası Klasik Edebiyat Sempozyumu (İstanbul: İBB, 2008). s. 363-369.

şekilde nesre çevrilmesi neleri berâberinde getirir?”, “Arûzun şiirin doğru okunmasındaki işlevi nedir?”, “Arûzu ve kâfiyeyi doğru uygulamanın/anlamanın önemi nedir?”, “Beyitte şâirin üslûbuna mugâyir ve mânâ olarak uymadığını düşündüğümüz veyâ önceden tartışmalara konu olan kelime ve kelimeleri nasıl algulamalıyız?”, “Kitapta ‘su’ya kaç farklı anlam yüklenmiştir?”, “Beyitlerdeki hangi kelimelerle Hz. Peygamber’e işâret edilmiştir?”, “Su Kasîdesi’nin Türk Edebiyatı târihindeki yeri ve önemi nedir?” gibi birçok sorunun cevâbını barındırmasıyla şerh amelîyesine girişeceklere de el kitâbı olma mesâbesindedir. Bilhassa aynı beytin değişik yorumları, okuyucuda beytin başka bir açıdan da yorumlanabileceği, başka başka husûslara da değinilebileceği dikkat ve rikkatini cezb ederek okuyucunun ufkunu açıdır. Bir diğer açıdan bu soruların cevapları, okuyucunun mukâyese muhâkemesini geliştirerek hem eserin edebî değerini ortaya çıkaracak hem de okuyucu tarafından esere yeni mânâlar yüklenecektir.

3. “Muhammedî Bereket”

Gelin canlar bir olalım...

Özü öze bağlayalım

Sular gibi çağlayalım...

Pîr Sultan Abdâl

Fuzûlî, *Farsça Dîvân*’ının mukaddimesinde şiir yazmanın zorluğundan şöyle yakınmaktadır:

“Öyle zamanlar olmuştur ki, sabahlara kadar uyanıklık zehrini tatmış ve bağrım kanaya kanaya bir mazmun bulup yazmışım. Sabah olunca diğer şairlerle tevârüde düştüğümü görüp yazdıklarımı çizmişimdir. Öyle zamanlar olmuştur ki, gündüz akşama kadar düşünce deryasına dalıp şiir elması ile kimse tarafından söylenmemiş bir inci delmişim; bunu görenler: ‘Bu mazmun anlaşılıyor, bu söz erbabı arasında kullanılmaz ve hoş görülmez.’ der demez o mazmun gözümde düşmüş, hattâ kalemi elime alıp onu kâğıda geçirmek bile istememişimdir. Ne tuhaf haldir bu! Söylenmiş bir şey evvelce söylenmiştir diye, söylenmemiş bir söz de evvelce söylenmemiştir diye yazılmıştır.”³

Şâirin, şiir mahsûlünü meydâna getirmekte çektiği bu sancıyı şârihin, şerh etmekte çektiği zorlukla örtüştürebilir miyiz? Bu sorunun cevâbına evet demek şuarâyâ haksızlık olacaktır. Şârihin işi yorumlamak olduğuna göre, şâire göre daha râhattır diyebiliriz. “Şiir veya şiir şerhi/ yorumu denilince akla gelen ilk cümlelerdendir: ‘el-ma’nâ fi batnî’s-şâir.’ Bu söz; ilk bakışta mânânın gizemini, derinliğini yahut yalnız şaire bakan yönünü vurguluyor gibi görünse de onun daha çok tevilde hürriyete ruhsat niteliği taşıdığına inanıyoruz.” (s. 125.) Lâkin, üzerine çok fazla söz söylenmiş, yorumlar yapılmış şiir söz konusuysa şârihin bu gamdan tattığını söylememek de şârihe haksızlık olacaktır. Bahse konu olan *Su Kasîdesi* olunca, kitâbın yazarları ve okuyucuları tarafından murâdımız anlaşılacaktır. Şâirin bu zorluğu yenmesinde elinde bulunan en güçlü silâh, elbette, üslûptur. Şârih ise bu husûsta şâirle aynı silâha sâhiptir...

Üzerine yorum yapılmasının zor olduğu bir kasîdenin şerhi için 56 yazarın cem’ edilmesi mukaddime bölümünde geçen *Muhammedî bereket* kavramıyla karşılanabilir. Cemâat-millet rûhunu meydâna getirmesiyle âile sıcaklığı hissettiren çalışma, birlik olma susuzluğumuzu giderir mâhiyette, “ben”den “biz”e gidişin semeresidir âdetâ. Tıpkı bir nehri meydâna getiren kollar, kolları meydâna getiren ince damarlar gibi birleşip çağlarca akan o nehre dâhil olup çağlarcasına; Fırat’ın, Dicle’nin serinliğini hissettirircesine...

³ Tarlan, Ali Nihad. (1950). “Fuzûlî’nin Farsça Divanı (Tercümesi)”, Millî Eğitim Basımevi, s. 6.

4. “Gülzârda Bûlbûllerin Âheng-i Latîfi”⁴

Bu kadar çok yazarın olması kitaptaki bütünlüğü bozuyor mu?

Bu çalışmanın bu şekilde yapılmasını fikredenlerin, bir bütünlük kaygısı gözetmediğini her yazara şerh usûlünde ve üslûbundaki kendi şahsî zevklerini tercîh etmelerini tebliğ etmesiyle anlıyoruz. Esâsen bir bütünlük değil bir zenginlik ve çeşitlilik oluşturulmak istenmiştir. Ancak her yazarın birbirinden habersiz yazdığı yazıların, garip bir şekilde âhenk oluşturması, kitâbın kompozisyonunun bozulmaması, okuyucunun dikkatini çekmektedir. Bu âhengin en büyük nedeni her bir yazarın klâsik/törelî şerh usûlünü benimsemesi daha ziyâde samîmî üslûblarıyla hakîkati yazmalarıdır diyebiliriz. Hattâ, derûnî olarak rûhların birbiriyle uyumu yorumu yapılsa her hâlde yazarlardan buna îtirâz gelmeyecektir. Bu görüşümüzü kitaptan, aynı zamanda kitâbın oluşturulmasındaki temel fikri de açıklar nitelikteki bir alıntıyla desteklememiz mümkündür;

“Klasik Türk şiirinde metin şerhi hususunda akademik veya değil, ortak kanaat henüz oluşmadığı açıktır. Fakat klasik Türk şiirine ait bir metin hangi usulle şerh edilirse edilsin metaforu, imgeyi, mazmunu takiple şerhin elzem olması gerektiği düşüncesinde, neredeyse, bütün şarihler birleşir. Esasında bir mazmun veya imgeyi takip ederek, klasik Türk şiirine dair kültürel bir araştırma yapmaya başlamak da metnin şerh yöntemi açısından zorunludur. Öyle ki bazen şerh çalışmasında parçalar bütünü göstermeye yardım ederken bazen de farklı işaret edici kelimelerden yani bütünden yola çıkarak çözümlenmek hedefe ulaşmayı kolaylaştırabilmektedir. Buradan hareketle klasik yöntemlerle metni değerlendirmeye ya da şerh etmeye ilâveten, şarihin ilgisine veya uygulamak istediği yöntemlere göre gelişen yeni bilimsel çalışmalar, manayı konumlandırma çeşitliliğinin veya zenginliğinin habercisi olabilir. Çünkü, yapılan şerhler, söylenenlerin ya da söyleneceklerin çerçevesini sınırlandırmamalıdır. Söylenmeyenlere imkân sunmalıdır. Pergelin ucunu sabit tutarak klasik olandan moderne doğru şiir şerhinde anlamsal genişleme sağlanmakta bir mahzur olmasa gerekir. Bu bağlamda ilk baştan klasik Türk şiiri için ‘münasip’ görülen yöntemlere bağlı kalarak, metin şerhine meyletmek farklı ufuklara ön yargıyla kapıları kapatarak yaklaşmadır. Şairin ya da insanın değişen duygu dünyası karşısında şarihin eser üzerinde değişmez, durgun ve tek yönlü açıklaması şiirin özüne erişme, kavramsal değerleri ortaya çıkarma bağlamında noksanlıktır. En önemlisi de şiir diline ait her göstergenin bir anlama karşılık gelmesinde ayak diretilmesi bilimsel bir tavır olamaz.” (s. 145-146.)

Kitâbı okuduğumuz zaman, kasîdenin beyitlerinin şerhi bir yana bu kadar akademisyen, ilim-irfân kaleminden hâsıl olan zenginliğin âdetâ bir hazîne sandığından taşarcasına okuyucuyu doyurduğunu görüyoruz. Dediğimiz gibi, yazıların esâs bölümleri olan şerh kısımları bir tarafa, her yazarın yazısına giriş mâhiyetinde verdiği bilgiler, klâsik Türk edebiyâtı, kasîde, arûz vezni, kâfiye, şerh, Fuzûlî, Fuzûlî'nin üslûbu, hayâtı vs. hakkındaki bilgiler ayrı bir edebiyât bilgileri kitâbı olacak derecededir demekle mübâlağa etmeyiz.

Nitekim, arûz vezni ve kâfiyenin, kasîdenin doğru yazılıp okunmasındaki önemini vurgularken şu husûslar örnek verilerek Türkçemizin bize yol gösterdiği belirtiliyor:

“...Müstensih hatâlarına ilâveten, nâşirlerin de çeşitli kaygı veyâ sâiklerle, aslâ kabul edemeyeceğimiz tuhaf okuma teklif veyâ tercihlerini bu bahse konu edebiliriz. Ehlinin gâyet iyi bileceği odlâre (odlara), âre (ara), yalvâre (yalvara), küffâre (küffâra) gibi Türkçemize hiç uymayan garip okumalar, kabul edilemeyecek zorlamalar, özünde matla beyti acûzünde bulunan ‘çâre’ kelimesinin ses yapısına kâfiyeye giren diğer Türkçe kelimeleri benzetme gayretinden başka bir şey değildir...” (s. 20.)

⁴ Bilgelil, K. (1971). “Mehmed Âkif Resmi Hâl Tercümesi, Basılmamış Bâzı Mektup ve Manzûmeleri”, Atatürk Üniversitesi Basımevi, s. 15.

Bâzı hocalarımızın ise, şerh edecekleri beyitlerde tartışılmalı kelime veyâ kelimeler üzerinde nüsha farklılıkları da göstererek Fuzûlî'nin üslûbu ve beytin anlam dünyâsı kılavuz alınarak edisyon-kritiğe gidecek derecede hassas davranmaları da oldukça dikkat çekici ve kasîdenin sağlıklı okunup düşünülmesi için mühimdir. Yazımızda eserin, okuyucuyu bekleyen asıl bölümlerin/şerhlerin büyüklü dünyâsını kaçırmamak amacıyla bu kısma fazla değinmemekle birlikte bâzı husûslara değinmek yararlı olacaktır. Kasîde'nin sunduğu geniş anlam dünyâsı her yazara beyitleri farklı nazarla ve nazariyelerle ele alma imkânı vermiştir. Bâzı hocalarımız mitolojik;

“Bütün toplumlarda, mitolojilerde ve inanç sistemlerinde varoluşun ilk anlarından beri yaşamla ölümü aynı vurguyla temsil eden bir unsur olan su, Eliade tarafından kozmogoni simgesi olarak evrenin tüm potansiyelinin ve tüm tohumlarının taşıyıcısı büyüsel bir madde, aynı zamanda kutsal hayat imgelerinden biri olarak tanımlanmaktadır.” (Eliade 2003:199-200, s. 72.)

Bâzı hocalarımız, etimolojik;

“Pâk kelimesi Farsça'dır, 'temiz, lekesiz, katışıksız' anlamındadır; Arapça'daki sâf kelimesine karşılık gelir. Dolayısıyla anlam kökeni itibârıyla safâ-safvet ve istifâ kelimeleri üzerinden Hazret-i Peygamber'in Mustafâ ismi ile alâkalı durumda bulunmaktadır. Mustafâ temiz-lenmiş-, arındırılmış-, pâk anlamlarına gelir ki Hazret-i Peygamber'in temiz yaratılışına, mayasının temizliğine ve katışıksız aslî-cevherî hakîkatına işâret etmektedir. Bilindiği üzere Hazret-i Âdem'in lakâbı da Safiyyullâh'tır, 'Allâh'ın temiz kulu' anlamında. Bu temizlik, Hazret-i Peygamber'in, rûhların cevherî atası; Hazret-i Âdem'in ise bedenlerin cevherî atası oluşlarıyla alâkalı olmalıdır. Zîrâ ilk olanlar sâf, cevherî/tözel, yâni katışıksız olur.” (s. 257.)

Bâzı şârihler ise tasavvufî nazarla okuyuculara, çeşit çeşit ilim dallarından yararlanarak geniş bir yelpâzeden bakma fırsatı sunmuştur;

“Tasavvufta su, ateş, hava ve toprak yani 'anâsır-ı erbaa (dört unsur)' insanı meydana getiren öğelerdir. Allâh insanları dört türde (su, ateş, hava, toprak) yaratmıştır ve onların fitratları bu dört unsura benzer. Su hayatın temelidir ve hayatın sürdürülmesi için en elzem unsurdur...” (s. 197.)

“Konuya tasavvufî yönden baktığımızda şairin âşık olduğu Hz. Peygamberi görmesi, ona kavuşması dünya hayatında mümkün değildir. Ancak sevgiliye yani Hz. Muhammed'e kavuşma ahiret hayatında mümkündür. Dolayısıyla 'su'nun akması âşık özelinde insanın hayat macerasıdır. İnsan ahiret âlemini sürdürdüğü hayat yolculuğunda istekleriyle ve filleriyle şekillendirir. Bu açıdan bakıldığında şairin hayatını Hz. Peygamber aşkıyla, ahirette onu görme, şefaatine nail olma arzusuyla geçirdiğini de düşünebiliriz.” (s. 399.)

5. Sonuç

Gerek teknik bilgilerin gerek şerh hakkındaki görüşlerin ve en önemlisi de şerhlerin, tıpkı bir binânın tuğlaları gibi bir bütün oluşturarak efrâdını cem' ağıyârını men' eden kapsayıcı bir çalışma ortaya çıkardığı âşikârdır. Böylelikle her gazel ve kasîdenin daha geniş çapta ve her şiirin bu bütüncül yaklaşımla ele alınabilirliği zâhir olmuştur. Temennîmiz odur ki Törelî Türk Edebiyatı Çalışmaları çerçevesinde çıkan eserlerin kıymeti başta okuyucuları olmak üzere belirli çevreler tarafından bilinecek ve yeni çalışmalara ufuklar açacaktır. Bu çalışmalarla aynı zamanda genelde edebî metinler olmak üzere Sosyal Bilimlerde tek tip bakış açısından kurtulmanın önemi anlaşılacaktır. Tek kişi nazarından ziyâde farklı bakış açılarının bir arada olduğu çalışmalar yapılmasının mümkün olduğu ve bu usûlün ortaya çıkan çalışmaya kattığı zenginlik göz ardı edilemez. Bu ve bunun gibi çalışmalar –şerh ve tahlil özelinde edebî eserlerin farklı şerh yöntemleriyle de bir arada yorumlanabileceği fikrini de ortaya çıkarabilir. Yine farklı yazarlar tarafından farklı usûllerle (klâsik, yapısalcı, hermenötik...) bir beyte yaklaşılabileceği, böylelikle bir şiirin şerhi üzerinde farklı yazarlar ve usûllerle çalışmalar yapılabileceği gibi çeşitli fikirler oluşturulabilir. Esâsında edebî eserlere yaklaşımda yeni yöntemlerin gerekliliği ve

bunun edebî eserlerin sunduğu imkânları değerlendirmemiz, onları dar bir çerçeveye sınırlandırmamız olduğu ortadadır.

Vesselâm vefâ ki... İnsâna en çok yakışan duygudur, her hâlde vefâ..."*Yâ Fahr-i Kâinât sen ifâ et ecrini...*"
(*Yahyâ Kemâl Beyatlı*)

Törelî Türk Edebiyatı Çalışmaları dizisinin, yine Abdülkadir Dağlar, Erhan Çapraz ve Ertuğrul Karakuş editörlüğünde, *Su Kasîdesi Şerh – Tahlil* çalışmasında gözetilen usûlle yayımlanmış diğer iki kitâbı ise şunlardır:

"Törelî Türk Edebiyatı Çalışmaları-2 Çanakkale Şehîdlerine (Şerh-Tahlil)" (Dün Bugün Yarın Yayınları, İstanbul, 2023)

Mehmet Âkif Ersoy'un Millî hâfıza ve şuûrumuzda nadîde bir yere sâhip olan "*Çanakkale Şehîdlerine*" şiirinin şerh – tahlilini içeren kitap, 403 sayfa hacmine sâhip olup, 45 yazarın şerh yazısıyla oluşmaktadır.

"Törelî Türk Edebiyatı Çalışmaları-3 Sakarya Türküsü (Şerh - Tahlil)" (Dün Bugün Yarın Yayınları, İstanbul, 2024)

Yolun da yolcunun da bir olduğunu anlatan diriliş destânı, Necîp Fâzıl Kısakürek'in şâheseri "*Sakarya Türküsü*" konulu kitap, 37 yazarın şerh - tahlil yazısını ihtivâ edip 316 sayfa hacindedir.

Kaynakça

- Bilgelil, K. (1971). *Mehmed Âkif Resmi Hâl Tercümesi, Basılmamış Bâzı Mektup ve Manzûmeleri*, Atatürk Üniversitesi Basımevi.
- Dağlar, A. (2022). "Edebî Töre Çatısı Altında: Törelî Türk Edebiyatı", İSLARA Uluslararası İslam Araştırmaları Kongresi Bildiriler Kitabı (12 Şubat 2022) içinde, E. C. Öztürk & M. E. Erkaya (Eds.), 100-115. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Yayınları.
- Dağlar, A., Çapraz, E. & Karakuş. E. (Eds.) (2023). *Törelî Türk Edebiyatı Çalışmaları-1 Su Kasîdesi (Şerh – Tahlil)*, DBY Yayınları.
- Dağlar, A., Çapraz, E. & Karakuş. E. (Eds.) (2023). *Törelî Türk Edebiyatı Çalışmaları-2 Çanakkale Şehîdlerine (Şerh – Tahlil)*, DBY Yayınları.
- Dağlar, A., Çapraz, E. & Karakuş. E. (Eds.) (2023). *Törelî Türk Edebiyatı Çalışmaları-3 Sakarya Türküsü (Şerh- Tahlil)*, DBY Yayınları.
- Kılıç, A. (2007). "Dağılmış İncileri Toplamak: Şerh Tasnîfi Denemesi", Prof. Dr. Abdülkadir Karahan Anısına I. Uluslararası Klasik Edebiyat Sempozyumu (İBB, 2008). s. 363-369.
- Tarlan, A. N. (1950). *Fuzulî'nin Farsça Divanı (Tercümesi)*, Millî Eğitim Basımevi.

Makale Bilgi Formu

Yazar(lar)ın Katkıları: Makale tek yazarlıdır. Yazar, makalenin son halini okuyup onaylamıştır.

Çıkar Çatışması Bildirimi: Yazar tarafından potansiyel çıkar çatışması bildirilmemiştir.

Telif Beyanı: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Destek/Destekleyen Kuruluşlar: Bu araştırma için herhangi bir kamu kuruluşundan, özel veya kâr amacı gütmeyen sektörlerden hibe alınmamıştır.

Etik Onay ve Katılımcı Rızası: "Törelî Türk Edebiyatı Çalışmaları-1 Su Kasîdesi (Şerh – Tahlil)" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış, karşılaşılabilecek tüm etik ihlâllerde "Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi" hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk yazarlara aittir.